

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 23. oktobra 2014*

„Predhodno odločanje — Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 31 — Predlog za priznanje in izvršitev sodne odločbe, s katero so bili odrejeni začasni ukrepi zavarovanja — Člen 1(1) — Področje uporabe — Civilne in gospodarske zadeve — Pojem — Predlog za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Evropske unije — Znižanje letaliških pristojbin — Člen 22, točka 2 — Izključne pristojnosti — Pojem — Spori s področja družb in pravnih oseb — Odločitev o odobritvi znižanja — Člen 34, točka 1 — Razlogi za zavrnitev priznanja — Javni red države, v kateri se zahteva priznanje“

V zadevi C-302/13,

zaradi predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākās Tiesas Senāts (Latvija) z odločbo z dne 15. maja 2013, ki je prispela na Sodišče 3. junija 2013, v postopku

flyLAL-Lithuanian Airlines AS, v stečaju,

proti

Starptautiskā lidosta Rīga VAS,

Air Baltic Corporation AS,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Ó Caoimh, sodnik, C. Toader (poročevalka), sodnica, E. Jarašiūnas in C. G. Fernlund, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. maja 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za flyLAL-Lithuanian Airlines AS, v stečaju, R. Audzevičius, odvetnik, skupaj z V. Skrastiņšem in A. Guļajevsom, odvetnikoma,
- za Starptautiskā lidosta Rīga VAS U. Zeltiņš, G. Lejiņš, M. Aljēns, S. Novicka, K. Zile, odvetniki,

* Jezik postopka: latvijščina.

- za Air Baltic Corporation AS J. Jerņeva, D. Pāvila, in A. Lošmanis, odvetniki, ter J. Kubilis, advokāta palīgs,
- za latvijsko vlado I. Kalniņš in I. Ņesterova, agenta,
- za litovsko vlado A. Svinkūnaitė in D. Kriaučiūnas, agenta,
- za nizozemsko vlado M. Bulterman, agentka,
- za Evropsko komisijo A. Sauka, A.-M. Rouchaud-Joët in I. Rubene, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 3. julija 2014

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 1, 22, točka 2, 34, točka 1, in 35(1) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).
- 2 Predlog je bil vložen v okviru spora med družbo flyLAL-Lithuanian Airlines AS, v stečaju (v nadaljevanju: flyLAL), ki je družba litovskega prava, na eni strani ter družbo Starptautiskā lidosta Rīga VAS (v nadaljevanju: Starptautiskā lidosta Rīga), ki je družba latvijskega prava, ki upravlja letališče Riga, in družbo Air Baltic Corporation AS (v nadaljevanju: Air Baltic), ki je družba latvijskega prava, na drugi zaradi predloga, naj se v Latviji prizna in izvrši sodna odločba litovskega sodišča, s katero so bili odrejeni začasni ukrepi zavarovanja.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 6, 7, 16, 17 in 19 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:
 - „(6) Zaradi doseganja cilja prostega pretoka sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba zagotoviti in je primerno, da pravila, ki urejajo pristojnost ter priznanje in izvršitev sodnih odločb, ureja zavezujoč in neposredno uporabljiv pravni akt Skupnosti.
 - (7) Področje uporabe te uredbe mora zajemati vse glavne civilne in gospodarske zadeve, razen točno opredeljenih zadev.
- [...]
- (16) Medsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva znotraj Skupnosti opravičuje samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, ne da bi bil za to potreben kakršen koli postopek, razen v primerih njihovega izpodbijanja.

(17) Na podlagi omenjenega načela medsebojnega zaupanja mora biti postopek za izvršljivost sodne odločbe, izdane v eni državi članici, v drugi državi članici učinkovit in hiter. Izvršljivost sodne odločbe mora biti zato razglašena tako rekoč samodejno, zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja predloženih listin, ne da bi sodišče imelo možnost pri tem po uradni dolžnosti uveljavljati kateri koli razlog za neizvršljivost iz te uredbe.

[...]

(19) Zagotoviti je treba kontinuiteto med [Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila dopolnjena s konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji (v nadaljevanju: Bruseljska konvencija)] in to uredbo ter v ta namen predpisati prehodne določbe. To velja tudi za razlago Bruseljske konvencije s strani Sodišča Evropskih skupnosti in [Prvi protokol o razlagi Konvencije iz leta 1968 s strani Sodišča (prečiščeno besedilo) (UL 1998, C 27, str. 28)] se mora še naprej uporabljati za zadeve, ki so viseče v trenutku začetka veljavnosti te uredbe.“

4 Na podlagi člena 1(1) se Uredba št. 44/2001 uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev.

5 Člen 5, točki 3 in 4, te uredbe določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[...]

3. v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči kraja, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek;

4. če gre za civilno tožbo za odškodnino ali za vrnitev v prejšnje stanje, ki temelji na dejanju, zaradi katerega je bil sprožen kazenski postopek, pred sodiščem, kjer je bil sprožen ta postopek, če to sodišče po lastnem pravu lahko odloča v civilnopravnih zahtevkih“.

6 Pravila o pristojnosti spadajo pod poglavje II navedene uredbe. Pravila o izključni pristojnosti so v oddelku 6 tega poglavja. Člen 22 te uredbe natančneje določa:

„Izključno pristojna so naslednja sodišča, in to ne glede na stalno prebivališče:

[...]

2. v postopkih, predmet katerih je veljavnost ustanovitve, ničnost ali prenehanje gospodarskih družb ali drugih pravnih oseb ali združenj fizičnih ali pravnih oseb, ali veljavnost odločitev njihovih organov, sodišča držav članic, v katerih ima gospodarska družba, pravna oseba ali združenje svoje stalno prebivališče. Za ugotovitev tega stalnega prebivališča sodišče uporabi svoja pravila mednarodnega zasebnega prava“.

7 V skladu s členom 31 Uredbe št. 44/2001 se pri sodiščih države članice lahko vloži zahteva začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ki se uporabljajo v skladu z zakonom te države članice, tudi v primeru, da so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.

8 Členi od 33 do 37 Uredbe št. 44/2001 urejajo priznanje sodnih odločb. Člen 33 te uredbe določa načelo, da je treba sodne odločbe sodišča druge države članice priznati, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek. V členih 34 in 35 navedene uredbe so navedeni razlogi, iz katerih je mogoče izjemoma zavrniti priznanje sodne odločbe.

9 Člen 34 Uredbe št. 44/2001 določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[...]“

10 Člen 35(1) navedene uredbe določa:

„Poleg tega se sodna odločba ne prizna, če se ni upoštevalo določb oddelkov 3, 4 ali 6 poglavja II ali v primeru iz člena 72.“

11 Člena 36 in 45(2) te uredbe določata, da za to, da bi se v državi članici priznala in izvršila sodna odločba, izdana v drugi državi članici, te sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

Latvijsko pravo

12 V skladu z zakonom o zračnem prometu (Likums „Par aviāciju“) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari, letalski operaterji plačajo pristojbine za med drugim uporabo letališč.

13 V skladu z navedenim zakonom postopek za določitev in porazdelitev pristojbin določa svet ministrov.

14 Odstavek 3.5 uredbe sveta ministrov št. 20 z dne 3. januarja 2006 o določitvi pristojbin, ki jih je treba plačati za storitve zračne navigacije in za storitve, ki jih opravlja družba Starptautiskā lidosta Rīga, in postopku za njihovo porazdelitev (*Latvijas Vēstnesis*, 2006, št. 10) določa, da se vsakemu prevozniku, ki opravlja lete na letališče v Rigi ali s tega letališča, prizna znižanje glede na število prepeljanih potnikov s tega letališča v enem letu.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

15 Kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, spisa, ki je na voljo Sodišču, ter stališč, podanih v pisnem postopku in na obravnavi pred Sodiščem, spada ta predlog za sprejetje predhodne odločbe v okvir širšega spora, ki poteka pred Lietuvos apeliacinis teismas (litovsko višje sodišče). Družba flyLAL s to tožbo uveljavlja povračilo škode, nastale zaradi, na eni strani, zlorabe prevladujočega položaja družbe Air Baltic na trgu letov z letališča Vilna (Litva) ali na to letališče in zaradi, na drugi strani, protikonkurenčnega sporazuma med toženima strankama. Zato je tožeča stranka v postopku v glavni stvari predlagala odreditev začasnih ukrepov zavarovanja.

16 Lietuvos apeliacinis teismas je s sodbo z dne 31. decembra 2008 temu predlogu ugodilo ter je kot začasni ukrep zavarovanja prepovedalo odtujitev in razpolaganje z nepremičninami in/ali premičninami ter premoženjskimi pravicami, ki pripadajo družbama Air Baltic in Starptautiskā lidosta Rīga, in sicer do zneska 199.830.000 litovskih litasov (LTL), kar ustreza 40.765.320 latvijskim latsom (LVL) (58 020 666,10 EUR).

17 Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (okrajno sodišče okraja Vidzeme mesta Rīga, Latvija) je z odločbo z dne 19. januarja 2012 odločilo, da se ta sodba v Latviji prizna in izvrši v delu, v katerem se nanaša na prepoved odtujitve in razpolaganja z nepremičninami in/ali premičninami ter premoženjskimi pravicami, ki pripadajo družbama Air Baltic in Starptautiskā lidosta Rīga. Predlog

družbe flyLAL, da se zavaruje izvršitev odločbe tujega sodišča, je bil zavrjen. To odločbo je v pritožbenem postopku potrdil Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija (kolegij senatov za civilnopravne zadeve pri okrožnem sodišču v Rigi, Latvija).

- 18 Pri predložitvenem sodišču sta bili vloženi pritožbi zoper odločbo Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija. Družbi Starptautiskā lidosta Rīga in Air Baltic trdita, da sta priznanje in izvršitev sodbe Lietuvos apeliacinis teismas z dne 31. decembra 2008 v nasprotju s pravili mednarodnega javnega prava o imuniteti držav v razmerju do sodišč drugih držav in Uredbo št. 44/2001. Trdita, da obravnavana zadeva ne spada na področje uporabe te uredbe. Ker se spor nanaša na letališke pristojbine, ki so določene z državnimi predpisi, naj namreč ne bi zadeval civilnih in gospodarskih zadev v smislu te uredbe. Te sodbe naj v Latviji ne bi bilo mogoče ne priznati ne izvršiti. Družba flyLAL pa v odgovor meni, da je njena tožba civilnopravna, saj z njo predlaga plačilo odškodnine za škodo, povzročeno s kršitvijo členov 81 ES in 82 ES.
- 19 Predložitveno sodišče zaradi narave pravil, ki določajo ravni letaliških pristojbin in njihovo znižanje, dvomi, prvič, da je zadeva, o kateri odloča, civilna ali gospodarska zadeva v smislu člena 1 Uredbe št. 44/2001. S sklicevanjem na rešitev iz sodbe St. Paul Dairy (C-104/03, EU:C:2005:255) namreč trdi, da je mogoče sodno odločbo, s katero so odrejeni začasni ukrepi zavarovanja, na podlagi te uredbe priznati le, če je zadeva, v okviru katere so bili ti ukrepi predlagani, civilna ali gospodarska zadeva v smislu navedene uredbe.
- 20 Če bi Sodišče menilo, da spor o glavni stvari spada na področje uporabe Uredbe št. 44/2001, se nato postavlja vprašanje o izključni pristojnosti. Člen 22, točka 2, navedene uredbe določa tako pravilo glede pristojnosti v postopkih, katerih predmet je veljavnost odločitev organov gospodarskih družb ali drugih pravnih oseb s sedežem v državi članici, in sicer v korist sodišč te države članice. Vendar naj bi se znižanje letaliških pristojbin uvedlo z odločitvami organov gospodarskih družb. Zato naj, po eni strani, pristojnost litovskih sodišč ne bi bila gotova. Po drugi strani se predložitveno sodišče, ker člen 35(1) te uredbe prepoveduje priznanje sodnih odločb, če kršijo pravila o izključni pristojnosti, sprašuje, ali je treba tako vprašanje preučiti.
- 21 Nazadnje, člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 določa, da se sodna odločba ne prizna, če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se zahteva priznanje. Prvič, zahtevani znesek naj bi bil visok, v sodbi Lietuvos apeliacinis teismas z dne 31. decembra 2008 pa naj ne bi bilo razlage glede načina izračuna spornih zneskov. Drugič, tožba je bila vložena zoper družbi, katerih deleži so v lasti države. Ker je družba flyLAL v stečaju, naj družbi Starptautiskā lidosta Rīga in Air Baltic ter Republika Latvija v primeru zavrnitve tožbe zaradi neutemeljenosti ne bi imele nobene možnosti pridobiti odškodnino za škodo, ki bi jo utrpele zaradi uporabe začasnih ukrepov zavarovanja, odrejenih s to sodbo. Take okoliščine naj bi torej vzbujale dvome o skladnosti priznanja navedene sodbe z javnim redom države, v kateri se predlaga priznanje v smislu navedene določbe.
- 22 V teh okoliščinah je Augstākās Tiesas Senāts prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali gre pri sporu, v katerem se zahteva prisoditev odškodnine za škodo in se predlaga ugotovitev nezakonnosti ravnanja toženih strank, ki zajema prepovedani sporazum in zlorabo prevladujočega položaja ter je oprto na uporabo splošnih normativnih aktov druge države članice, za civilno ali gospodarsko zadevo v smislu Uredbe št. 44/2001, pri čemer je treba upoštevati, da so prepovedani sporazumi nični od sklenitve in da je po drugi strani sprejetje predpisa dejanje države v okviru javnega prava (*acta iure imperii*), za katero se uporabljajo pravila mednarodnega javnega prava glede imunitete države v razmerju do sodišč drugih držav?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen (zadeva je civilna ali gospodarska zadeva v smislu Uredbe št. 44/2001), ali je treba šteti, da je odškodninski postopek spor o veljavnosti odločitev organov družb v smislu člena 22, točka 2, navedene uredbe, kar omogoča, da se odločba ne prizna v skladu s členom 35(1) te uredbe?
3. Če predmet tožbe v postopku uveljavljanja odškodnine spada na področje uporabe člena 22, točka 2, Uredbe št. 44/2001 [...], ali mora sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, preizkusiti, ali so v zvezi s priznanjem odločbe, s katero se odredijo začasni ukrepi zavarovanja, podane okoliščine, navedene v členu 35(1) te uredbe?
4. Ali je mogoče določbo javnega reda iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je priznanje odločbe, s katero se odredijo začasni ukrepi zavarovanja, v nasprotju z javnim redom države članice, prvič, če je bistvena podlaga za sprejetje začasnih ukrepov zavarovanja razmeroma visok zahtevani znesek, ne da bi bil opravljen utemeljen in upravičen izračun, in drugič, če se s priznanjem in izvršitvijo te odločbe lahko povzroči škoda toženima strankama, ki je tožeča stranka, ki je v stečaju, ne bo mogla povrniti, če se tožba v odškodninskem postopku zavrne, kar bi lahko poseglo v ekonomske interese države, v kateri se zahteva priznanje, zaradi česar bi lahko bila ogrožena varnost v tej državi, saj je Republika Latvija stoddstotna lastnica delnic družbe Starptautiskā Lidosta Rīga in 52,6-odstotna lastnica delnic družbe Air Baltic?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 23 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(1) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, zajeta s pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu te določbe in zato spada na področje uporabe te uredbe.
- 24 Najprej je treba poudariti, da ker je treba kar najbolj zagotoviti enakost ter enotnost pravic in obveznosti, ki za države članice in zainteresirane osebe izhajajo iz Uredbe št. 44/2001, v skladu s sodno prakso pojma „civilne in gospodarske zadeve“ ni mogoče razlagati kot preprosto napotitev na notranje pravo ene ali druge zadevne države. Navedeni pojem je treba šteti za samostojen pojem, ki ga je treba razlagati s sklicevanjem na, po eni strani, cilje in ureditev navedene uredbe ter, po drugi strani, splošna načela, ki izhajajo iz nacionalnih pravnih ureditev (glej v tem smislu sodbe Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 41 in navedena sodna praksa; Cartier parfums-lunettes in Axa Corporate Solutions Assurance, C-1/13, EU:C:2014:109, točka 32 in navedena sodna praksa, in Hi Hotel HCF, C-387/12, EU:C:2014:215, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 25 Dalje, ker Uredba št. 44/2001 glede odnosov med državami članicami nadomešča Bruseljsko konvencijo, razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede določb te konvencije, velja tudi za določbe te uredbe, kadar je mogoče določbe teh predpisov šteti za enakovredne (glej v tem smislu sodbi Sunico in drugi, C-49/12, EU:C:2013:545, točka 32 in navedena sodna praksa, in Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, točka 19 in navedena sodna praksa).
- 26 Področje uporabe Uredbe št. 44/2001 je prav tako kot področje uporabe Bruseljske konvencije omejeno na pojem civilnih in gospodarskih zadev. Da bi se ugotovilo, ali zadeva spada na področje uporabe Uredbe št. 44/2001, je treba preučiti značilnosti, ki opredeljujejo naravo pravnega razmerja med strankami ali predmet spora (glej v tem smislu sodbi Sapir in drugi, C-645/11, EU:C:2013:228, točki 32 in 34 ter navedena sodna praksa, in Sunico in drugi, EU:C:2013:545, točki 33 in 35 ter navedena sodna praksa).

- 27 Iz člena 5, točki 3 in 4, Uredbe št. 44/2001 je razvidno, da tožbe za povračilo škode načeloma spadajo med civilne in gospodarske zadeve ter torej spadajo na področje uporabe te uredbe. Kot je navedeno v uvodni izjavi 7 te uredbe, mora vsebinsko področje te uredbe zajemati vse glavne civilne in gospodarske zadeve, razen natančno opredeljenih zadev. Izključitve s področja uporabe Uredbe št. 44/2001 so izjeme, ki jih je kot vsako izjemo in glede na cilj ureditve – ki je ohranjati in razvijati območje svobode, varnosti in pravice s spodbujanjem prostega pretoka sodnih odločb – treba razlagati ozko.
- 28 S tožbo družbe flyLAL se zahteva povračilo škode, povezane z domnevno kršitvijo konkurenčnega prava. Tako ta tožba spada v okvir prava o civilni odgovornosti za delikte ali kvazidelikte (glej po analogiji sodbo Sunico in drugi, EU:C:2013:545, točka 37).
- 29 Zato je tožba, kakršna je ta iz spora o glavni stvari, s katero se zahteva povračilo škode, nastale zaradi kršitve pravil konkurenčnega prava, civilne in gospodarske narave.
- 30 Sodišče je sicer menilo, da čeprav je nekatere spore med javnim organom in subjektom zasebnega prava mogoče zajeti s pojmom civilne in gospodarske zadeve, pa je drugače, kadar javni organ ravna v okviru izvajanja javne oblasti (sodbi Sapir in drugi, EU:C:2013:228, točka 33 in navedena sodna praksa, ter Sunico in drugi, EU:C:2013:545, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 31 Izvajanje prerogativ javne oblasti s strani ene pravdne stranke, ker ta izvaja pooblastila, ki odstopajo od splošnih pravil, veljavnih v razmerjih med posamezniki, namreč ta spor izključuje iz civilnih in gospodarskih zadev v smislu člena 1(1) Uredbe št. 44/2001 (glej v tem smislu sodbo Apostolides, EU:C:2009:271, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 32 Tako je Sodišče v zvezi s pristojbinami za zračno plovbo ugotovilo, da sta kontrola in nadzor zračnega prostora v bistvu dejavnosti v okviru javne oblasti, za izvajanje katerih je potrebno izvrševanje takih suverenih pravic (glej v tem smislu sodbo SAT Flugesellschaft, C-364/92, EU:C:1994:7, točka 28).
- 33 Vendar je Sodišče že razsodilo, da je dajanje letaliških objektov na voljo proti plačilu pristojbine gospodarska dejavnost (glej v tem smislu sodbi Aéroports de Paris/Komisija, C-82/01 P, EU:C:2002:617, točka 78, in Mitteldeutsche Flughafen in Flughafen Leipzig/Komisija, C-288/11 P, EU:C:2012:821, točka 40 in navedena sodna praksa). Tako taka razmerja nedvomno spadajo med civilne in gospodarske zadeve.
- 34 V okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, taki ugotovitvi ne nasprotuje niti to, da domnevne kršitve konkurenčnega prava izhajajo iz latvijskih pravnih določb, niti udeležba države v kapitalu toženih strank v postopku v glavni stvari, in sicer v višini 100 % oziroma 52,6 %.
- 35 Prvič, to, da je družba Starptautiskā lidosta Rīga pri določitvi ravni letaliških pristojbin in njihovem znižanju vezana na splošne pravne določbe Republike Latvije, namreč ni upoštevno. Nasprotno, ta okoliščina zadeva pravno razmerje med to državo članico in družbo Starptautiskā lidosta Rīga ter ne vpliva na pravna razmerja te družbe z letalskimi prevozniki, ki uporabljajo njene storitve.
- 36 Kot je poudarila generalna pravobranilka v točki 61 sklepnih predlogov, neuporaba določb nacionalnega prava iz spora o glavni stvari ni neposredna posledica odškodninske tožbe, temveč bi bila kvečjemu posredna posledica, ki izhaja iz nadzora z ugovorom.
- 37 Drugič, latvijska država ni stranka v pritožbenem postopku v glavni stvari in zgolj to, da je delničarka navedenih subjektov, ni okoliščina, ki bi bila enakovredna okoliščini, v kateri država članica izvaja prerogative javne oblasti. Taka ugotovitev je še toliko tehtnejša, če ta subjekta, ki sta sicer v večinski oziroma popolni lasti države, ravnata kot vsak drug gospodarski subjekt, pa naj gre za fizično ali pravno

osebo, ki deluje na določenem trgu. Taka tožba ni naperjena zoper ravnanja ali postopke, za katere se zahteva izvajanje prerogativ javne oblasti s strani ene pravnice, temveč zoper dejanja zasebnikov (glej v tem smislu sodbo *Apostolides*, EU:C:2009:271, točka 45).

- 38 Na podlagi zgoraj navedenega je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(1) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, zajeta s pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu te določbe in zato spada na področje uporabe te uredbe.

Drugo in tretje vprašanje

- 39 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 22, točka 2, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je treba šteti, da je tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, spor o veljavnosti odločitev organov družb v smislu te določbe. Če je tako, predložitveno sodišče sprašuje, ali v primeru, da je bil postopek v glavni stvari začel pred sodiščem, ki ni pristojno v skladu z navedenim členom 22, točka 2, ta določba v povezavi s členom 35 navedene uredbe nasprotuje priznanju sodne odločbe zadnjenevedenega sodišča, s katero so bili odrejeni začasni ukrepi zavarovanja.
- 40 V zvezi s členom 22, točka 2, Uredbe št. 44/2001 je Sodišče že razsodilo, da je treba to določbo razlagati tako, da se uporablja samo za spore, v katerih ena stranka izpodbija veljavnost odločitev organa družbe glede na veljavno pravo o družbah ali glede na statutarne določbe o delovanju njenih organov (sodba *Hassett in Doherty*, C-372/07, EU:C:2008:534, točka 26).
- 41 Kot je razvidno iz odgovora na prvo vprašanje, je predmet spora o glavni stvari predlog za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, in ne veljavnost ustanovitve, ničnost ali prenehanje gospodarskih družb ali drugih pravnih oseb ali veljavnost odločitev njihovih organov v smislu člena 22, točka 2, navedene uredbe.
- 42 Zato je treba na prvi del drugega in tretjega vprašanja odgovoriti, da je treba člen 22, točka 2, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ni spor o veljavnosti odločitev organov družb v smislu te določbe.
- 43 Glede na odgovor na prvi del drugega in tretjega vprašanja ni treba odgovoriti na drugi del teh vprašanj, ki se nanaša na člen 35(1) navedene uredbe.

Četrto vprašanje

- 44 Predložitveno sodišče s četrtem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da sta odsotnost obrazložitve metode določitve višine zneskov, na katere se nanašajo začasni ukrepi zavarovanja, izrečeni s sodno odločbo, za katero se zahtevata priznanje in izvršitev, ali sklicevanje na hude gospodarske posledice razloga, ki pomenita kršitev javnega reda države članice, v kateri se zahteva priznanje, iz katerih je mogoče v tej državi članici zavrniti priznanje in izvršitev take sodne odločbe, izdane v drugi državi članici.
- 45 Najprej je treba opozoriti, kot je razvidno iz uvodnih izjav 16 in 17 Uredbe št. 44/2001, da ureditev priznavanja in izvrševanja sodnih odločb, ki je vzpostavljena s to uredbo, temelji na medsebojnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva znotraj Unije. To zaupanje ne zahteva le, da so sodne odločbe, izdane v državi članici, samodejno priznane v drugi državi članici, ampak tudi, da mora biti postopek za razglasitev izvršljivosti sodne odločbe v drugi državi članici učinkovit in hiter. Tak postopek mora

v skladu z uvodno izjavo 17 te uredbe potekati zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja listin, ki so potrebne za to, da bo odločba v državi članici, v kateri se izvršitev zahteva, izvršljiva (glej v tem smislu sodbo Prism Investments, C-139/10, EU:C:2011:653, točki 27 in 28).

- 46 Dalje, v skladu s členom 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 se sodna odločba ne prizna, če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje. Razlogi za izpodbijanje, ki jih je mogoče navesti, so izrecno naštetih v členih 34 in 35 te uredbe. Gre za izčrpen seznam, katerega elemente je treba razlagati ozko (glej v tem smislu sodbi Apostolides, EU:C:2009:271, točka 55 in navedena sodna praksa, in Prism Investments, EU:C:2011:653, točka 33).
- 47 Nazadnje, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da čeprav lahko države članice na podlagi izjeme iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 načeloma prosto določajo, kaj v skladu z njihovim nacionalnim pojmovanjem zahteva njihov javni red, pa se za opredelitev obsega tega pojma uporablja razlaga iz te uredbe. Zato ni naloga Sodišča, da opredeli vsebino pojma javnega reda države članice, je pa njegova naloga, da preveri meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem, zato da zavrne priznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice (glej v tem smislu sodbi Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, točki 22 in 23, in Renault, C-38/98, EU:C:2000:225, točki 27 in 28).
- 48 V zvezi s tem člena 36 in 45(2) Uredbe št. 44/2001 s prepovedjo preverjanja sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, glede vsebine sodišču države, v kateri se zahteva priznanje, onemogočata, da bi zavrnilo priznanje ali izvršitev te sodne odločbe samo zato, ker naj bi obstajalo protislovje med zakonom, ki ga je uporabilo sodišče države izvora, in tistim, ki bi ga uporabilo sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje, če bi odločalo o sporu. Sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, niti ne more preverjati, ali je sodišče države izvora pravilno uporabilo materialno pravo in ali je pravilno ugotovilo dejansko stanje (glej sodbo Apostolides, EU:C:2009:271, točka 58 in navedena sodna praksa).
- 49 Uporaba določbe o javnem redu iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je torej upravičena le takrat, ko bi bil s priznanjem ali izvršitvijo sodne odločbe, ki je bila izdana v drugi državi članici, nesprejemljivo kršen pravni red države, v kateri se zahteva priznanje, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel. Da se zagotovi spoštovanje prepovedi preverjanja sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, glede vsebine, mora poseg pomeniti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna (glej sodbo Apostolides, EU:C:2009:271, točka 59 in navedena sodna praksa).
- 50 V obravnavani zadevi se predložitveno sodišče po eni strani sprašuje o posledicah odsotnosti obrazložitve določitve višine zneskov, na katere se nanašajo začasni ukrepi zavarovanja, izrečeni s sodno odločbo, za katero se zahtevata priznanje in izvršitev, po drugi pa o posledicah višine teh zneskov.
- 51 V zvezi s, prvič, neobstojem obrazložitve je Sodišče razsodilo, da spoštovanje pravice do poštenega sojenja zahteva, da je vsaka sodna odločba obrazložena, da se toženi stranki omogoči, da se seznanijo z razlogi, iz katerih je bilo odločeno v njeno škodo, in da tako odločbo koristno in učinkovito izpodbija (sodba Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 52 Ugotoviti je treba, da se obseg dolžnosti obrazložitve lahko spreminja glede na značilnosti zadevne sodne odločbe in da ga je treba glede na celoten postopek in vse pomembne okoliščine preučiti ob upoštevanju procesnih zahtev, ki so upoštevne za to odločbo, zato da se preveri, ali te zahteve zadevnim osebam zagotavljajo možnost koristnega in učinkovitega izpodbijanja navedene odločbe (glej v tem smislu sodbo Trade Agency, EU:C:2012:531, točka 60 in navedena sodna praksa).

- 53 V obravnavani zadevi iz vseh informacij, ki so na voljo Sodišču, po eni strani izhaja, da je sodna odločba obrazložena, saj je mogoče slediti razlogovanju, na podlagi katerega je bila določena višina zadevnih zneskov. Po drugi strani sta imeli zadevni stranki zoper tako sodno odločbo možnost vložiti tožbo, ki pa je nista izkoristili.
- 54 Tako so se temeljna načela poštenega sojenja spoštovala, zato ni nobenega razloga, da bi se ugotovila kršitev javnega reda.
- 55 V zvezi z, drugič, posledicami višine zneskov, na katere se nanašajo začasni ukrepi zavarovanja, izrečeni s sodno odločbo, za katero se zahteva priznanje, je treba poudariti, kot je bilo opozorjeno v točki 49 te sodbe, da je namen pojma javnega reda preprečiti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno, ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna.
- 56 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točkah 84 in 85 sklepnih predlogov, je namen pojma „javni red“ v smislu člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 varovanje pravnih interesov, izraženih v pravnem pravilu, in ne interesov, ki so zgolj gospodarski. To velja tudi, kadar, kot je navedeno v točki 37 te sodbe, nosilec javne oblasti ravna kot subjekt na trgu, v obravnavani zadevi kot delničar, in je s tem izpostavljen nastanku določene škode.
- 57 Prvič, iz stališč, predloženih Sodišču, je razvidno, da se je o finančnih posledicah, vezanih na višino morebitnih izgub, že razpravljalo pred litovskimi sodišči. Drugič, kot poudarja Evropska komisija, se z začasnimi ukrepi zavarovanja iz spora o glavni stvari ni zahtevalo plačilo določenega zneska, temveč zgolj nadzor premoženja toženih strank v postopku v glavni stvari.
- 58 Zato je treba ugotoviti, da zgolj sklicevanje na hude gospodarske posledice ni kršitev javnega reda države članice, v kateri se zahteva priznanje, v smislu člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001.
- 59 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da niti metoda določitve višine zneskov, na katere se nanašajo začasni ukrepi zavarovanja, izrečeni s sodno odločbo, za katero se zahteva priznanje – če je mogoče slediti razlogovanju, na podlagi katerega je bila višina navedenih zneskov določena, in tudi če je bilo mogoče vložiti pritožbo, s katero so se take metode izračunavanja izpodbijale – niti zgolj sklicevanje na hude gospodarske posledice nista razloga, ki pomenita kršitev javnega reda države članice, v kateri se zahteva priznanje, zaradi katere bi bilo mogoče v tej državi članici zavrniti priznanje in izvršitev take sodne odločbe, izdane v drugi državi članici.

Stroški

- 60 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. Člen 1(1) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da je tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, zajeta s pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu te določbe in zato spada na področje uporabe te uredbe.

2. Člen 22, točka 2, Uredbe št. 44/2001 je treba razlagati tako, da tožba za povračilo škode, nastale zaradi domnevnih kršitev konkurenčnega prava Unije, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ni spor o veljavnosti odločitev organov družb v smislu te določbe.
3. Člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je treba razlagati tako, da niti metoda določitve višine zneskov, na katere se nanašajo začasni ukrepi zavarovanja, izrečeni s sodno odločbo, za katero se zahteva priznanje – če je mogoče slediti razlogovanju, na podlagi katerega je bila višina navedenih zneskov določena, in tudi če je bilo mogoče vložiti pritožbo, s katero so se take metode izračunavanja izpodbijale – niti zgolj sklicevanje na hude gospodarske posledice nista razloga, ki pomenita kršitev javnega reda države članice, v kateri se zahteva priznanje, zaradi katere bi bilo mogoče v tej državi članici zavrniti priznanje in izvršitev take sodne odločbe, izdane v drugi državi članici.

Podpisi